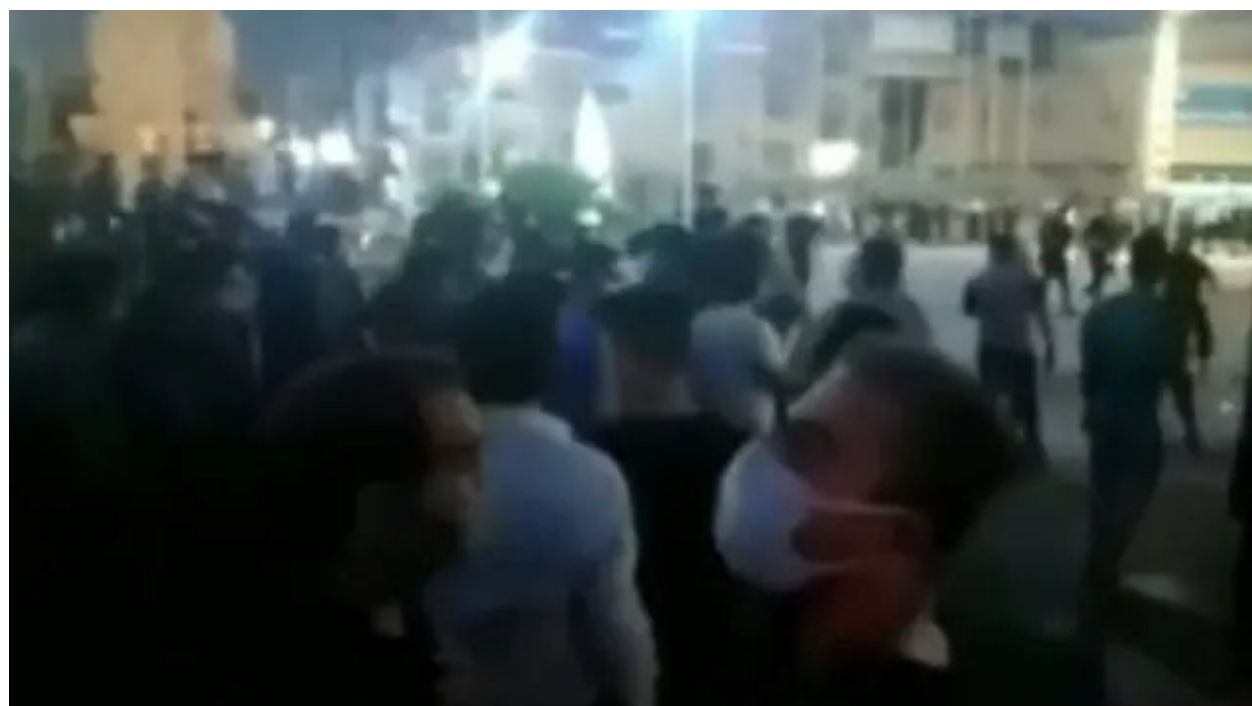

محکومیت خشونت و مداخله خارجی، دفاع از اعتراض مردم ایران

محسن کدیور

۲۸ دی ۱۴۰۴

خشونت‌های دلخراش و خونینی که در روزهای اخیر در میهن عزیزمان ایران اتفاق افتاد دل هر انسان آگاه و آزاده‌ای را به درد می‌آورد. اکنون فارغ از هرگونه گرایش سیاسی، تنها در مقام دفاع از انسان، پاسداری از هویت ایرانی، ارزش‌های ملی-مذهبی و کیان وطن هشت نکته را دلسوزانه و خیرخواهانه خطاب به حاکمان کنونی ایران گوشزد می‌کنیم:

۱ - خون تک‌تک انسان‌ها محترم است. خون و جان انسان‌ها عرصه‌گاه تحقق مشیّت خداوندی و حرم امن الهی است. پاسداشت جان و حرمت انسان‌ها خط قرمزی است که عبور از آن عذاب و خشم خداوند قهار را در پی خواهد داشت. گزارش‌های مختلفی از تعداد زیاد شهدا و قربانیان در تظاهرات اخیر می‌رسد اما حتی کشته شدن یک انسان، به نصّ کتاب الهی (مائده: ۳۲)، در حکم کشتن همه‌ی انسان‌هاست. حاکمان کنونی ایران به حکم عقل، قانون و شرع موظّف اند در مدیریت بحران‌های اجتماعی چنان عمل کنند که از خونریزی و آسیب به انسان‌ها پرهیز شود. این واقعیت که هر اقدام اعتراضی دسته‌جمعی به سرانجامی خونین منجر می‌شود نشانه‌ای است بارز و غیرقابل‌انکار از بحران ساختاری و فقدان مزمن صلاحیّت در حلّ بحران‌ها.

گزارش‌هایی مبنی بر مداخله‌ی خشن عوامل اسرائیل و گروه‌های دارای سابقه‌ی جنایت و هراس‌افکنی در تظاهرات اخیر بیرون آمده است. سابقه‌ی ارباب‌گری اسرائیل پرمصونیت با چنین گزارش‌هایی همخوانی دارد و اظهارات نتانیاهو و نیز برخی از مقامات سابق اسرائیل و آمریکا و همچنین گزارش رسانه‌ی گروه رجوی تأییدگر روایت مداخله‌گرانه‌ی خشن خارجی برای سلب امنیت، هراس‌افکنی، جنایتگری و شهرآشوبی است. ابعاد و گستره‌ی این مداخلات البته هنوز کاملاً روشن نیست. هر چه که باشد اما این امر به هیچ عنوان مسؤولیت مقام‌های ارشد حکومتی، اطلاعاتی و امنیتی کشور را کم نمی‌کند بلکه دوچندان می‌کند. مردم حق مسلم اعتراض دارند و حاکمان وظیفه دارند امنیت اعتراض ملت را فراهم کنند و اگر ناتوان از تأمین امنیت بودند باید پاسخگو باشند. غافلگیر شدن دائمی نیروهای امنیتی و اطلاعاتی کشور، از جنگ دوازده‌روزه گرفته تا اعتراض‌های اخیر، و ناتوانی آن‌ها از برقراری امنیت نشان می‌دهد که به اسم برقراری امنیت آزادی ملت سلب شده اما نه تنها امنیت فراهم نشده که سلب آزادی مردم نیز خود مهم‌ترین عامل ضدّ امنیتی کشور از کار در آمده است.

پرداختن به مسائل نامرتب و بلکه مضرّ به مأموریت ذاتی نیروهای اطلاعاتی و امنیتی (مثل تعقیب منتقدان

مداراجو و مداخله در سبک زندگی عمومی و خصوصی مردم) و سپردن کارها به دست حامیان تملق‌گو و خانه‌نشین کردن کارشناسان حق‌گو، به نیت یکدست‌سازی قدرت، این چنین بلای سمه‌گینی را بر سر امنیت ملی و زندگی روزمره‌ی مردم آورده است. از سوی دیگر سابقه‌ی استفاده از ارادل و اوباش برای آشفته‌سازی اعتراضات مسالمت‌آمیز و به خشونت کشاندن صحنه و زمینه‌سازی برای سرکوب هر گونه اعتراض را هم متأسفانه در کارنامه‌ی جمهوری اسلامی ایران می‌بینیم. حاکمیت با به‌کارگیری کمیته‌ی حقیقت‌یاب بی‌طرف، باید بی‌درنگ تعداد دقیق کشته‌ها، زمان، مکان و چگونگی کشته شدن تک‌تک شهدا و قربانیان اعتراض‌های اخیر را رسماً اعلام کند. تنها به این شیوه شاید بتوان ذره‌ای از داغ بازماندگان کشتار کاست و قدمی در مسیر ترمیم اعتماد — به کلی از دست‌رفته‌ی — عمومی برداشت.

۲- از قرار معلوم، در پی اعتراض‌های اخیر دستگیری‌های گسترده‌ای صورت گرفته است. به دستگاه قضا انذار می‌دهیم که مبادا در جریان این محاکمات، تحت تأثیر تبلیغات سیاسی و برای زهر چشم گرفتن از دیگران، فرد بی‌گناهی را به مجازات برسانند.

۳- درست همان‌گونه که سرکوب معترضان سراسر محکوم است هرگونه مداخله‌ی خارجی در کشور عزیزمان ایران نیز سراسر و بی‌اما و اگر محکوم است. اسرائیل که از سوی جامعه‌ی حقوق بشری جهانی به عنوان نسل‌کش و رژیم آپارتاید شناخته شده است، هرگز نمی‌تواند خیرخواه ملت ایران، یا هر ملت دیگری باشد. آمریکای سلطه‌طلب و استعمارگر هرگز مصالح والای ملت ایران را پی نخواهد گرفت بلکه به دنبال مطامع سلطه‌جویانه‌ی آشکار خود است. سرنوشت ایران به دست ایرانیان رقم خواهد خورد و بس. اگر استبداد داخلی سراسر محکوم است، سلطه‌ی خارجی نیز سراسر محکوم است. به قدرت‌های جهانی هشدار می‌دهیم با مداخلات نابجای خود اوضاع ایران را پیچیده‌تر از این نکنند. کسانی که به گمان باطل خود برای علاج مشکلات ایران دست به دامان پلید قدرت‌های سلطه‌طلب خارجی می‌شوند اگر وابستگان خودفروخته نباشند همانا ساده‌دلان خام‌اندیش اند.

همچنین در این چارچوب، بایستی نسبت به فضای تقلیل‌گرانه‌ای که برخی گروه‌های سیاسی خارج‌نشین و رسانه‌های خارج از کشور تبلیغ می‌کنند، موضعی انتقادی و هشدارآمیز داشت؛ جریانی که با جلوه دادن اوضاع به گونه‌ای که گویا حکومت در آستانه‌ی سقوط قطعی است، نه‌تنها واقعیت‌های پیچیده‌ی میدانی را نادیده می‌گیرند، بلکه به نظر می‌رسد با خون مظلومان قصد معامله‌ی سیاسی و پیگیری منافع گروهی خود را دارند.

۴- حکومت موظف است با گشودن هرچه سریع‌تر راه ارتباط مؤثر اینترنتی زمینه‌ی گردش آزاد اطلاعات را فراهم کند. حکومت هم‌چنین باید خطاهای دستگاه امنیتی و به‌ویژه خشونت ناروای اعمال‌شده از سوی نیروهای نظامی، انتظامی و لباس‌شخصی‌ها را رسیدگی عادلانه و شفاف کند و به اطلاع عموم برساند؛ گرچه بی‌اعتمادی شدید و ژرف به دستگاه قضا امید به رسیدگی عادلانه را بسا دشوار کرده است. ترمیم این بی‌کفایتی‌ها و بی‌اعتمادی‌های متراکم، ریشه‌دار و فراگیر البته که ساده نیست — دیگر اگر ممکن باشد.

۵- حکومت موظف است با گشودن مجال برای اعتراض و مخالفت مسالمت‌آمیز، بر اساس حتی همین قانون اساسی پراشکال موجود، و حفاظت از تجمعات اعتراضی مسالمت‌آمیز، زمینه‌ی شکل‌گیری خشونت را برطرف کند. بارها وعده‌ی اجرای اصل ۲۷ قانون اساسی داده شده ولی هرگز گامی در عمل برای اجرای آن برداشته نشده

است. حاکمان با برخورد قهرآمیز و حذفی با همه‌ی تشکّل‌ها و نهادهای مدنی و بی‌اعتبار کردن احزاب و ترجیح جامعه‌ی توده‌ای بر جامعه‌ی مدنی به‌راستی بر سر شاخ نشستند و بن بردند. امروز حاصل بی‌پناهی، بی‌مرجعی و زبان‌بریده کردن جامعه را در اعتراضات خشونت‌آمیز می‌بینند. همه‌ی شخصیت‌های ملی، مذهبی، قومی و محلی را که می‌توانستند زبان گویای مردم باشند و در روز مبدا میان مردم و حاکمیت در نقش نیروهای واسطه ظاهر شوند زبان بردند، در خانه نشاندند و به حبس، حصر و تبعید کشاندند. در کنار این نقد به حاکمیت، لازم است به ضرورت خلل‌ناپذیر خشونت‌پرهیزی در جنبش‌های اعتراضی نیز اشاره کنیم؛ اصلی حیاتی که در حرکت اخیر به‌وضوح نقض شده و تداوم این رویکرد ستیزه‌جویانه قطعاً به اصالت و موفقیت حرکت‌های دموکراتیک آینده در ایران لطمات جبران‌ناپذیری وارد خواهد کرد.

۶- از سوی دیگر حاکمیت موظف است آنچه را که درخواست اقتصادی، سیاسی و اجتماعی به‌حق معترضان است به صورت اساسی تأمین کند. سرکوب اعتراضات و ساکت کردن مردم بدون اصلاح کژراهه‌ها و بی‌تأمین نظر اکثریت ملت، روز به روز حاکمیت را تنهاتر، مخالفان را بیشتر و پیگیرتر و موج اعتراضات را ستیهنده‌تر خواهد کرد. معترض شاید امروز به خانه برگردد دیگر بار در قامت معترض باز خواهد گشت و در هر حال با حکومت همراهی نخواهد کرد، سرنوشت کشور را سرنوشت خود نخواهد دانست و شاید فردا نظاره‌گر بی‌تفاوتِ بلای خانمان‌سوزی باشد که بدخواهان ایران‌زمین بر سر کشور می‌آورند.

چه فرصتهای مغتنمی که مردم شریف ایران با صبوری تمام در اختیار حاکمیت گذاشتند تا با جبران مافات و اعمال تغییرات بنیادی راه را بر تزلزل درونی و نفوذ بیرونی ببندد و متأسفانه تمام این فرصت‌ها یکی پس از دیگری نادیده گرفته شد. حاکمان جمهوری اسلامی سردی چند انتخابات اخیر را به‌عیان دیده‌اند. پس از تجاوز ۱۲ روزه‌ی اسرائیل و آمریکا به ایران عزیزمان صبر و کرامت ملت همانا بهترین فرصت برای اصلاح اساسی اشکالات ساختاری و ترمیم اعتماد عمومی بود. دردا و دریغا که این فرصت طلایی هم از دست رفت.

۷- مشکلات عدیده‌ی اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، منطقه‌ای، بین‌المللی و سیاسی چنان در تاروپود کشور ریشه دوانده که جز با تغییرات بنیادی نمی‌توان از آن‌ها رهایی جست. اگر متصدیان امر، خود، به اصلاح بنیادی و مسالمت‌آمیز اقدام نکنند دیر یا زود وضعیت موجود، تغییرات سخت‌تری را گریزناپذیر خواهد کرد. اگر حکومت تشخیص داده است که باید جراحی اقتصادی کند، مردم هم به این نتیجه رسیده‌اند که حکومت نیز به جراحی‌های بزرگ‌تر و ژرف‌تر نیاز دارد. این جراحی‌ها گریزناپذیر اند. روش کم‌هزینه‌تر آن است که حکومتگران خود دست به اصلاحگری زنند پیش از آن‌که ته‌مانده‌ی فرصت از کف برود و سرنوشت کشور را بیگانگان و بدخواهان رقم زنند.

۸- امروز واقعیتی روشن‌تر از این نیست که اکثریت قاطع مردم ایران خواهان حفظ استقلال، یکپارچگی، تمامیت ارضی، امنیت و آرامش کشور اند و در عین حال زندگی مادی و معنوی خود را از همه طرف دستخوش آشفستگی، فشار فزاینده، فساد نهادینه و تبعیض ساختاری می‌بینند بی‌آن‌که آینده‌ای روشن یا حتی روایتی قانع‌کننده برای وضع موجود داشته باشند.

هرکس منکر این وضعیت است، یا به خواب سنگین رفته است یا خود را به خواب زده است، اما خواب‌گردها را هشدار باید داد که، به تعبیر مولی امیرالمومنین (علیه السلام) «من نام لم یتم عنه» (آن که چشم فروبندد بر او

چشم فرو برنبدند). والسلام

۲۸ دی ۱۴۰۴ - ۱۸ ژانویه ۲۰۲۶

مسعود ادیب، عبدالعلی بازرگان، رضا حاجی، حمید دباشی، علیرضا رجایی، عبدالکریم سروش، امید صفی، حسن فرشتیان، حسین کاجی، محسن کدیور، حسین کمالی، داریوش محمدپور، یاسر میردامادی، و حسن یوسفی اشکوری

- نظرات من در این جا آمده است: [دفاع از اعتراض برحق مردم ایران](#) (۲۳ دی ۱۴۰۴)

kadivar.com

<https://kadivar.com/21957/>
kadivar.mohsen59@gmail.com

تمام حقوق محفوظ است.

نقل مطلب به هر صورت تنها با ذکر منبع مجاز است.